

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز دوشنبه سوم شهریور ماه ۱۳۰۸

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات آقای رئیس

- ۳ - بیانات آقای نوری وزیر
- ۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس سه ساعت و نیم بعد از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز قبل را آقای (طوسی) منشی خواندند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس تقریری است (اظهاری نمود)

صورت مجلس تصویب شد

[۲ - بیانات آقای رئیس]

رئیس - البته در نظر آقایان هست که قرار بود جلسه ۱۰ روز بگذشته هم شهریور ماه تشکیل بشود لکن به مناسبت پیش آمدی که لازم بود دولت با اطلاع مجلس برسد این جلسه فوق العاده تشکیل شد و حالا هیئت دولت حاضر هستند و اظهارات خودشان را خواهند نمود .

[۳ - بیانات آقای نوری]

رئیس - آقای نوری وزیر فرمایشی داشتند بفرمایند .
 انجمن وزیر (آقای مندور) - مطالبی که حالا با اطلاع آقایان نمائندگان میرسد فقط برای گزارش جریانات اخیر و وقایعی است که روی داده است . آقایان نمائندگان در این موضوع مگر نه اظهارانی داشته باشند منشی دستور بچک است بدهد و کول دارند .

بطوریکه از ابتدای وقوع چنگک کتوان بناب نریمان ملو کانه مقرر گردید دولت شاهنشاهی بی طرفی ابراروا اسلام نموده با تمام وسائل و قوای خود دقیقاً این بیات را پیروی و بدو ق اجرا گذاشته و با یک رویه سریع و روشنی در حفظ کشور از خطر سرایت وقایع چنگک و در صیانت حقوق مشروع تمام دول که با ایران روابط دارند پیوسته دول همسایه کوشیده چنانکه تا حال هیچ وجه خطری در ایران از هیچ طرف بوجود نیامده است .

نماینده کان - صحیح است (با این حال دولت انگلیس و بعد از آن آن دولت با دولت شوروی هر دو متفقاً اظهارانی منتهی بر تکرانی از وجود یک عده آلمانی در ایران نموده و دولت در تاریخ ۲۸ ژوئیه و تاریخ ۲۵ مرداد بر طبق اظهارات مزبور بوسیله نمائندگان خود تذکری به حال آلمانی تسلیم داشته که اخراج قسمت عده از آلمانیهای معین ایران را درخواست می کردند . در

بسمت تبریز اعزام شده اند. در خوزستان قوای انگلیس به بندر شاپور و خرمشهر حمله کرده کشتی های ما را غارت کرده و بدو صدمه زده اند و بیرونی هوای آن دولت با ما از مذبذبانه و همچنین قوای انگلیس با وسایل موتور بزرگه فوق العاده زیاد از طرف قمر شیرین بسمت کرمانشاه در حرکت میباشند قوای متجاوز در هر نقطه که با بیروی ارتش شاهنشاهی مواجه شده اند طبعاً متادم و زد و خوردی هم رخ داده است.

دولت برای روشن ساختن علت و منظور این تجاوزات بفروردیت مذاکرات و اقدامات بعمل آورده و منتظر نتیجه مذاکرات هستیم

تقاضا شد در این جلسه غیر از استماع گزارش صحبتی نشود بعد بوقوع مجلس را برای استحضار از نتیجه مذاکرات و اتخاذ تصمیم خبر خواهیم داد.

دولت لازم میداد بمموم افراد کشور توصیه و تأکید نماید که در این موقع باید کمال متانت و خونسردی را رعایت کرده با نهایت آرامش رفتار نمایند. (عموم نمایندگان - صحیح است) [۴ - موقع دستور جلسه بود - ختم جلسه] رئیس - اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) - جلسه آینده روز یکشنبه نهم شهریور ماه ساعت

پنج از ظهر دستور لوابیح موجوده (مجلس چهار ساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

پایخ این اظهارات چه ضمن مذاکرات عهده شفافه و چه طریقی تذکره های تاریخ ۷ مرداد و تاریخ ۳۰ مرداد کتباً اطمینانهای کافی در مراتب دولت ایران نسبت برقرار گایه ابداع بیگانه و عدم امکان بروز مخاطراتی از عده معدودی آلمانی که در ایران مشغول کارهای معینی هستند برآورد شده و برای مزید اطمینان دولت اقدامات مقتضی برای کاستن عده معتنابهی از شماره آلمانها بعمل آمده و بجزبان افتاد و مراتب مکرر چه در طهران و چه در مسکو و لندن به مقامات مربوطه دولت انگلستان و شوروی خاطر نشان و آنچه ممکن بود برای حصول اطمینان و روشن ساختن نظریه آن ها کوشش گردید. متأسفانه با تمام این مجاهدات که دولت ایران بمنظور حفظ امنیت و آسایش کشور و رفع فکراتی در دولت همسایه خود نمود در عوض حسن تفاهم و تسویه مسالمت آمیز جنبه نتیجه این شد که نه ایندکان شوروی و انگلیس ساعت ۴ صبح امروز بمنزل نخست وزیر رفته و هر کدام یادداشتی مبنی بر تکرار مطالب گذشته که جواب آنها با اقدامات اطمینان بخش داده شده بود تسلیم نموده و در این یادداشتها توسل خود را با بیروی نظامی اظهار کرده اند و مطالبی گراشهایی که رسیده معلوم شد بیروی نظامی آنها در تاریخ همان ساعت که نمایندگن مزبور در منزل نخست وزیر مشغول مذاکره بودند از سرزهای ایران تجاوز نموده بیروی هوایی شوروی در آذربایجان به بمباران شهرهای باکو و بی دفاع پرداخته و قوای زیاد از جلگنا